

TREF MAGAZINE

Nummer 29 Jaargang 3

mensen van om de hoek

GERARD

TREF

MAGAZINE *over mensen van om de hoek*

*Want iedereen
hoort erbij!*

TREF Redactie en Informatie:

Aureliavlinder 58 | 8016HC Zwolle | tel. 038-4653244
info@TREFmagazine.nl | www.TREFmagazine.nl

Aan deze TREF werkten mee:

Mathilde van Hulzen, Kees Huis in 't Veld, Janneke Pelle,
Bert Schoonhoven, Jenny Kamps, Frans de Jong,
Ward de Weerd, Bert Vaatstra, Harry ten Klooster,
Roel van Olst, Hans Swinkels en anderen.
Met dank aan alle geïnterviewden.

Niemand wordt met een gebruiksaanwijzing van zichzelf, de wereld of het leven geboren en toch maakt iedereen er op zijn eigen wijze iets unieks van. Iedereen participeert op de een of andere manier in deze maatschappij. Tegelijkertijd wordt onze samenleving steeds harder en voller, mensen zijn gehaast en sneller in hun oordeel en veroordeling.

TREF biedt een plek aan de verwondering over de veerkracht van mensen. Ook zetten we ons met TREF in voor een ideëel doel: het bevorderen van maatschappelijke integratie. We doen dat door mensen uit de hele samenleving aan het woord te laten over hun leven. In TREF tref je maandelijks persoonlijke verhalen van mensen om de hoek. Zij vertellen wat hen beweegt en motiveert, wat hun dromen en passies zijn. Daarmee bieden we niet alleen inspiratie, maar willen we ook een gevoel van verbondenheid oproepen. Want mensen echt leren kennen, doet erkennen.

Adverteren en sponsoren

Voor bedrijven en instellingen vormt TREF een unieke manier om invulling te geven aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. Met een advertentie, donatie of sponsorschap draagt u een steentje bij aan de **samenleving**. Toon uw betrokkenheid: bel of mail en ontdek de mogelijkheden:
info@TREFmagazine.nl, Mathilde van Hulzen 024-3002133 of Marijke Mosterman 038-4653244.

Doneren

TREF is gratis afhaalbaar. Kijk voor de TREFpunten op TREFmagazine.nl. Als je TREF elke maand wilt ontvangen, kun je een minimale donatie overmaken. Kijk voor meer informatie op onze website: TREFmagazine.nl.

Zeure & Zanik hebben ook eens een keer een astrologieboek gelezen

Kreeg een parkeerbon,
brandde m'n vinger aan de
koffiepot en liet een vaas
vallen. What's next?

Je hebt van die dagen dat
je maar beter in bed kunt
blijven liggen.

Het komt gewoon omdat de
maan in het zevende
onverklaarbaar bewoonde
huis van Murphy staat.

zeurenzanik.nl

IN TREF 29:

ALIE

CARLO & JHONEL

GERARD

ESTHER

WartdeW	6
Kunst: Truus van Buren	7
Janneke's Belevnissen	12
Bert's Beestenboel	13
Door het oog van TREF	14
De Terechte Kronkel	16
Jenny's bespiegelingen	17
Amsterdam Outsider Art	18
Puntenslijper	26
Mathilde's Recept	27
On)gehoord	28

CARLO en JHONEL

We voelen ons *WELKOM*

Marijke Mosterman

Vanuit een totaal andere cultuur een nieuwe toekomst in Nederland opbouwen, dat is niet niks. Afscheid nemen van vertrouwde dingen zoals vrienden, familie en de manier van leven, en een totaal nieuwe start maken. Hoe is dat eigenlijk? De broers Jhonel (14) en Carlo Glema (17) kwamen in augustus 2012 vanuit de Filipijnen naar Zwolle en zitten in de Internationale Schakelklas (ISK) bij Landstede in Zwolle. 'Nederland is een mooi en fijn land. We leren veel op school en we hebben aardige docenten. We vinden het hier geweldig.'

Jhonel en Carlo waren nog maar jong toen hun moeder naar Nederland vertrok om er een nieuw bestaan op te bouwen. Tot ze werk gevonden had en gesetteld was, woonden de jongens bij hun oma en tante op de Filipijnen. 'Twee jaar geleden konden wij ook naar Zwolle komen', vertelt Carlo. 'Onze oudste broer is op de Filipijnen gebleven, hij wilde daar blijven omdat hij al een baan had en een bestaan had opgebouwd.' Het was wennen in Zwolle voor Carlo en Jhonel. 'Het was een hele overgang. De mensen zijn anders, ze zien er ook anders uit. Je hebt emo's en goths en zo', zegt Carlo. 'Ja, in Manilla droegen we gewoon een schooluniform', zegt Jhonel. 'Hier is iedereen verschillend en ook heel spontaan. Maar het moeilijkste is wel de taal en dan vooral de grammatica', zegt Carlo, hoewel de broers zich inmiddels prima weten uit te drukken. 'Wij spreken van huis uit Filipino en Engels. Met mijn moeder thuis spreken we nog onze moedertaal.' 'Onze stiefvader vraagt wel eens waarom wij gewoon niet altijd Nederlands proberen te spreken. Maar wij willen onze eigen taal niet vergeten', legt Jhonel uit.

Toekomst

Carlo en Jhonel voelen zich al aardig thuis in Nederland. 'Ik wil na de Internationale Schakelklas (ISK) graag een koksopleiding doen op het mbo', vertelt Carlo. Landstede ISK in Zwolle bestaat al sinds 1988 en geeft onderwijs aan jonge anderstalige nieuwkomers van twaalf tot achttien jaar. Leerlingen leren er de vaardigheden en kennis die ze nodig hebben om voortgezet onderwijs of middelbaar beroepsonderwijs te kunnen volgen. Jhonel gaat na de zomer naar het voortgezet onderwijs. Hij loopt inmiddels stage in de kantine in een van de vestigingen van zijn school. 'Dat is leuk en daar leer je ook veel van.' Jhonel leert graag, maar hij basketbalt ook graag en volgens velen, zelfs profs, is hij een natuurtalent. 'Dat komt omdat

we in Manilla ook altijd veel basketbalden, gewoon na school, buiten op straat. Het is een belangrijke sport op de Filipijnen.' De broers voelen zich al echte Nederlanders. 'We gaan op de fiets naar school en we hebben Nederlandse vrienden', vertelt Carlo. 'We gaan nog wel op vakantie naar de Filipijnen, maar we willen hier onze toekomst opbouwen', zegt Jhonel. 'Hier heb je meer kansen. Op de Filipijnen is er meer corruptie en vriendjespolitiek, het is er minder goed geregeld allemaal, hoewel er nu wel een betere president is. Maar het is wel leuk dat de Filipino's ondertussen ondanks alles toch wel vrolijke, optimistische mensen zijn, terwijl men in Nederland sneller problemen ziet. En in Manilla leefden we veel meer buiten. Na school gingen we met vrienden basketballen of andere leuke dingen doen. Hier is men meer binnen.'

Mooi land

Jhonel en Carlo hebben het prima naar hun zin met hun nieuwe bestaan. 'We missen onze vrienden en onze oma en tante wel, maar met de nieuwe technologieën heb je veel mogelijkheden. We skypen vaak', zegt Carlo. 'De school is heel goed, de docenten zijn aardig', vertelt Jhonel. 'We zitten bij elkaar in de klas en helpen elkaar verder. Het is fijn om met z'n tweeën te zijn.' 'We voelen ons heel welkom in Nederland', zegt Carlo. 'De mensen zijn aardig. Ik vind het leuk om met Nederlandse mensen te praten, daar word ik blij van. We willen graag in Nederland blijven. Hier kun je goed werk vinden en het is een mooi land.'

DE KATTEN

van

FRANCIEN

Bestaat er een term voor je katten als kinderen zien? Mocht het iets nieuws zijn, dan is mijn buurvrouw de eerste die eraan lijdt. We spreken hier over Francien en haar twee harige, ingeente kinderen Skoeter en Desi. Francien praat niet alleen graag met de levende vloerkleden, ze gaat er zelfs mee in discussie. En als de situatie erom vraagt kan ze ook behoorlijk kritisch zijn op Skoeter, maar vooral Desi krijgt het vaak om haar gevlekte oortjes. Francien breekt de beesten af en bouwt ze weer op. Om te controleren of ze niet helemaal de weg kwijt is besloot ik haar een spiegel voor te houden. Het werd tijd voor een experiment.

De eerstvolgende keer dat ik haar weer zou zien in het bijzijn van haar gesnorde kroost startte ik met Skoeter of Desi een gesprek zoals ik alleen met tweevoeters gewend ben te doen. Het gewenste resultaat was duidelijk maken dat een kat niet reageert zoals een mens, en dus ook zeker niet behoort tot de mens. De uitvoering van het experiment verliep echter niet volgens plan. Om duidelijk te maken waar het misging geef ik u een fragment uit het gesprek tussen mij en Skoeter op een zonnige vrijdagmiddag in juni. Francien zat op een bankje wat te haken en luisterde mee.

Ik: 'Hoi Skoeter, wat zit je daar fijn op de motorkap. Hoe gaan de zaken?

Skoeter: ...

Ik: Een goeie week gehad? Ik heb je weinig gezien. Je zit wel goed in je vacht, trouwens.

Wat is je geheim?

Skoeter: ...

[op dit punt draait Skoeter een kwartslag en begint hij zijn eigen poeperd te likken]

Ik: 'Mijn agenda staat vol met afspraken, workshops, je kent het wel. Maar gelukkig kan ik straks lekker uitzakken voor de tv. Jij kijkt zeker veel talentenjachten? Echt iets voor jou.'

Skoeter: 'Mauww... prr.. prr..'

U ziet het, dit gesprek kwam niet echt van de grond. Met een schuin oog keek ik of het aankwam bij Francien, die wat met haar hoofd zat te schudden en het haakwerk even liet voor wat het was. Ze besloot op te treden als spreker namens de om woorden verlegen, grijs gestreepte Skoeter. Met het nodige enthousiasme informeerde ze mij over elk detail uit Skoeters leven. Hoe hij met twee mauwtjes vroeg om nat voer en met drie om droog. Hoe hij op de vensterbank met zijn staart zat te wapperen als er onweer dreigde. Hoe hij soms naar haar knipoogde als ze iets grappigs had opgelezen uit de ochtendkrant. Nu was het mijn beurt om sprakeloos te zijn. Voor de verandering was ik het die met de staart tussen de benen naar huis mocht. Toen ik thuis bijna de sleutel in het slot had ontving ik uit het niets een kopje van Desi, ze was me blijkbaar achternagelopen. Door het vermeende knipoogje erachteraan vergat ik helemaal te vragen hoe haar week was geweest.

Ward de Weerd komt voor in een drukbevolkt woongebied. Het is een nachtmens maar toont zich overdag redelijk begaan met zijn omgeving. Hij observeert het gedrag van zijn soortgenoten en denkt er vaak het zijne van. Je kunt hem regelmatig horen brullen op twitter.com/wartdew

LEVENGREIS

Een leven binnengaan.
In de onpeilbare blik
van vorm te geven leven
is het wezen aanwezig.

Waar afstotende boosheid
zich vastklampt aan verdriet
en verlangens sprankelen
in genot
leeft en beeft
het zinderend bestaan.

Ontvangen wijsheid
heeft de stof verlaten.
Op weg, nooit meer dezelfde
naar de eeuwige cyclus
om verder te gaan.

Truus van Buren
kunstenares

GERARD

ZEEMAN op PAPIER

Na een hele reeks banen had Gerard de Bruin (53) eindelijk zijn draai gevonden: een fijn gezin, een mooi huis en een goed lopende, eigen zaak. En toen kreeg hij de ziekte van Lyme en verdwenen alle vanzelfsprekendheden in het leven. Gerard moest opnieuw leren praten, slikken en lopen. Elke lichamelijke of geestelijke inspanning verergert de altijd aanwezige pijn. Maar hij vindt zichzelf absoluut niet zielig. 'Ik heb een oude liefde herontdekt: het schrijven. Daarmee geef ik een zinvolle invulling aan mijn tijd. Het leidt me af van het ziek zijn en geeft me de kans om anderen te ontmoeten, op papier en via internet.'

Gerard was zo'n jongen waarvan leerkrachten betwijfelen of hij wel goed terecht zal komen. Op de lagere school vond de hoofdmeester hem maar een irritant rotjoch. 'De hele dag in die schoolbankjes, ik verveelde me dood, was liever buiten. En als kinderen zich vervelen, gaan ze vervelende dingen doen. Dat deed ik dus ook. Daarom stuurde de hoofdmeester me naar het laagste vervolgniveau: de lts. Na een half jaar werd duidelijk dat ik totaal a-technisch ben, dus toen moest ik naar de mavo. Maar daar had ik ook geen zin in.'

Gerard groeide op in Barendrecht, onder de rook van Rotterdam. Een echt buitenkind, een dorpsjongen. 'Kwam ik thuis, hup de laarzen aan en erop uit. Echt heerlijk, altijd buiten in de polder. Naar de boerderij, op de hooizolder spelen, tussen de koeien, slootje springen, hutten bouwen...'

Het liefst wilde Gerard zeeman worden. 'Misschien wel vanwege het gevoel van vrijheid dat ik zo miste op school. Maar ik was heel slecht in wiskunde. Toen dacht ik: dan word ik scheepskok.'

Hij belandde echter op een gewone horeca vakschool. Toen de vergissing werd ontdekt, had hij geen zin meer om weer van school te veranderen. 'Dus dat heb ik gewoon afgemaakt.'

Wildwest

Voor kok bleek hij echter ook niet in de wieg gelegd. 'Ik heb allerlei baantjes gehad omdat ik niet wist wat ik wilde of wat bij me paste. Ik heb gewerkt bij een koekfabriek, als meubelbezorger, in een suikerbietenfabriek...'

Via een oude schoolvriend kon hij griendwerker worden bij de Rhoonse Grienden, een prachtig natuurgebied in de buurt van Rotterdam. Daar werkte hij een jaar of vijf. 'Mooi, zo lekker buiten. Wel heel zwaar, want we mochten geen machines gebruiken. We maaiden het gras met de zeis en hakte struiken en bomen om met een bijl. Zelfs het varen met de boot ging handmatig, gewoon met een duwboom.'

In de avonden volgde Gerard opleidingen voor het beheren van recreatiegebieden. Maar in zijn volgende baan liep hij in het blauw. Gerard lacht verlegen: 'Door toeval en noodzaak werd ik politieagent.'

Dat zat zo. Gerard ging een keer zeevissen met een vriend, maar ze vingen niets. 'Toen hebben we stiekem een paar fuiken leeg gehaald, maar daarbij werden we gepakt. Ik moest voorkomen. Tegen mijn advocaat zei ik: "Nou had ik altijd nog een keer bij de politie gewild, maar dat kan ik wel vergeten

met een veroordeling". Dus hij vertelde dat aan de officier van justitie en die zei: "Ik seponer deze zaak, maar alleen als jij bij de politie gaat werken!". Dat vond ik mooi, ook al wist ik wel dat hij me niet kon dwingen. Een half jaar nadat ik trouwde, ging ik naar de politieopleiding en werd ik agent op straat.'

Gerard werkte eerst 3,5 jaar in Rotterdam Centrum. Leuk, maar heftig. 'Eind jaren tachtig was het wildwest in het centrum, je liep met junks en zwervers te slepen, er waren voortdurend knok- en steekpartijen.'

Een verhuizing naar Boxtel bleek echter het andere uiterste, daar was het hem te rustig. In Den Bosch beviel het werk beter, maar na anderhalf jaar kreeg hij een ernstig ongeval tijdens een politietraining. 'Mijn schouder was kapot. Ik kon de straat niet meer op en moest bureauwerk gaan doen. Dat vond ik niks, dus toen ben ik weg gegaan.'

Na een detacheringsperiode bij een zuiveringsschap in Dordrecht werkte hij drie jaar bij de Immigratie en Naturalisatie Dienst, op het aanmeldcentrum in Zevenaar. 'Daar ging letterlijk een wereld voor me open, met al die verhalen die asielzoekers me vertelden. Soms was het zwaar, want je nam beslissingen over de toekomst van die mensen en de regels die we daarbij moesten hanteren gingen wel eens tegen mijn rechtvaardigheidsgevoel in. Maar ik vond het ook mooi werk, want je kon ervoor zorgen dat iemand die het nodig had asiel kon krijgen.'

Agressie

Op zijn veertigste besloot Gerard om een andere wens te verwezenlijken. 'Op die leeftijd moet het gebeuren, dat zeggen ze toch altijd?', lacht hij. 'Het is de leeftijd waarop je moet gaan doen wat je echt wilt.'

Toen hij nog agent was, had hij zich vaak afgevraagd wat er terecht komt van jonge boefjes die hun straf hebben uitgezeten. 'Als je niks doet, blijven ze in de criminaliteit hangen. Dat vond ik jammer, want achter zo'n schijnbaar stoere jongen zit vaak een heel verhaal. Je gunt zo iemand een beter leven. Dus solliciteerde ik als justitieel pedagogisch medewerker bij een detentiecentrum in Zutphen. Puur op mijn instelling en levenservaring werd ik aangenomen. De papieren heb ik later pas gehaald.'

Opnieuw bleek het heftig werk. 'Die jongens hebben vaak een gedragsstoornis of geestelijke stoornis. Die flippen bij het minste. En het zijn echt geen lieverdjes. Als begeleider moest

je dus blij zijn met kleine succesjes. Bijvoorbeeld dat ze niet meteen fysiek agressief werden als je ze corrigeerde. Dat vond ik best frustrerend. En na drie jaar was ik het ook zat om samen met die jongens de hele dag opgesloten te zitten.' Het viel Gerard tijdens zijn werk op dat agressie meestal werd uitgelokt door drie factoren: het gevoel niet gerespecteerd te worden, onrechtvaardig behandeld te worden of onduidelijkheid over regels. Dat gold zowel voor de jongens als voor de begeleiders. Omdat hij toch weer ander werk wilde, liet Gerard zich vervolgens omscholen tot trainer en coach en ontwikkelde een programma voor conflict- en agressie management. 'Ik wilde niet meer met een opgeheven vingertje aan anderen vertellen hoe het moet. Dat past eigenlijk helemaal niet bij mij. Dus ging ik vanaf 2004 fulltime met mijn programma de boer op en dat liep hartstikke goed. Ik had allerlei klanten: politiecorpsen, gemeenten, winkelbedrijven, apotheken, huisartsenposten, scholen. Heel leuk om op allerlei verschillende plaatsen te komen. Als eigen baas had ik mijn vrijheid terug. De trainingen sloegen goed aan, het gaf een fijn gevoel dat ik mensen echt iets kon leren. Namelijk dat je niet altijd moet proberen om een boekje of procedure te volgen. Als je gevoel of intuïtie duidelijk zegt dat het anders moet, mag je daar gerust naar luisteren. Want als je je gevoel volgt, zit je vaak beter. En als het dan toch fout gaat, moet je gewoon niet miepen.'

Bacterie

Ondanks de crisis draaide Gerard's bedrijf goed en het leven lachte hem toe. Een fijn gezin, een mooi huis, werk dat bij hem paste. Maar in 2010 sloeg het noodlot toe. 'Ik sportte in die tijd heel veel, soms ging ik wel vijf keer in de week hardlopen. In 2009 liep ik mijn eerste marathon. Maar in de zomer van 2010 ging het hardlopen niet meer zo lekker. Ik voelde me niet goed. De huisarts testte me op de ziekte van Lyme, want ik liep altijd in de bossen en had wel eens een tekenbeet. Maar ik lette best goed op en controleerde mezelf. Die test was negatief. De huisarts dacht: "Je hebt een eigen zaak, het zal wel stress zijn". Omdat die klachten zo vaak waren. Dus ik dacht: nou ja, dan gaat het vanzelf wel weer over.'

De ziekte van Lyme wordt veroorzaakt door de borreliabacterie. Tekenen brengen deze bacterie over op de mens als ze bloed zuigen. Als de besmetting niet wordt opgemerkt, blijft de bacterie in het lichaam en richt hij zich vooral op zenuwweefsel, gewrichten, de huid en heel soms het hart. Dat kan leiden tot permanente schade.

In oktober 2010 ging het helemaal mis. Gerard overnachtte in Den Haag, waar hij de volgende dag een training wilde geven. In het hotel kreeg hij ondragelijke steken in zijn hoofd en daarna hoofdpijn. Met een pijnstillertablet ging hij slapen. De volgende ochtend was alles anders. 'Ik kon niets meer automatisch, begreep niet meer hoe ik me moest aankleden of wat ik bij het ontbijtbuffet moest doen. Mijn hoofd stond in brand, overal liepen bijtende mieren door mijn lijf. Bij de training kon ik de mensen niet meer volgen en kwam niet meer uit mijn woorden. Ik was compleet de draad kwijt. Die organisatie heeft later het geld terug gekregen hoor, want mijn optreden kon echt niet.'

Gerard reed moeizaam terug naar huis en maakte een afspraak bij de huisarts. 'Toen ik daar eenmaal zat, kon ik niet meer slikken of praten. De huisarts stuurde me meteen naar het ziekenhuis.'

Maar het duurde nog twee jaar voordat de juiste diagnose werd gesteld. De reguliere ziekenhuisartsen konden de oorzaak van zijn klachten niet vinden en dachten dat hij last had van stress en spanning door het werken als zelfstandige. Dat Gerard het daar pertinent niet mee eens was, past bij dat ziektebeeld. 'Ze wilden me zelfs naar een gespecialiseerde psychiatrische kliniek sturen, om even weg te zijn van mijn gezin. Zodat iedereen tot rust kon komen. Toen ben ik toch

wel zo kwaad geworden. Al die tijd heb ik erop aangedrongen dat ze beter zouden testen op Lyme, want mijn gevoel zei steeds dat het daardoor kwam.'

Thuis ging het in die periode helemaal niet. 'Ik was mijn spraak zo goed als kwijt', vertelt Gerard onderkoeld. 'Nou, zeg maar helemaal', vult zijn vrouw aan. 'Je kon alleen nog oerkreten uitbrengen. We waren totaal ontredderd, we begrepen er niets van. Maandenlang hebben we zo getobd.' Gerard liep de hele dag met een toetsenbord onder zijn arm. Als hij erop ratelde, begrepen zijn gezinsleden dat hij iets duidelijk wilde maken en keken ze op de computer wat hij opschreef. 'Niets ging meer vanzelf. In de revalidatiekliniek leerde ik opnieuw slikken. Met instructies op een briefje naast mijn bord. Eerst kon ik alleen vloeibaar eten, later vast. Lopen ging lastig, mijn conditie stelde niets meer voor. 's Nachts werd ik wakker van spierspasmen, dan trok alles samen. Ik had verschrikkelijke pijn. Kortom, mijn lijf leefde een eigen leven, ik had er totaal geen controle meer over.'

Een kast vol levens

Gerard leerde opnieuw praten, opnieuw lopen. Lezen zal nooit meer lukken. Maar hij luisterde wel radio. Op een dag hoorde hij tijdens een radio-interview dat de beschikbare bloedtesten voor de ziekte van Lyme onbetrouwbaar zijn. Hij kon zijn huisarts ervan overtuigen om hem door te sturen naar een gespecialiseerde polikliniek. Daar werd de besmetting wel aangetoond. Veertien maanden lang kreeg hij zware antibiotica. Maar omdat de bacterie al zo lang zijn verwoestende werk had kunnen doen, werd Gerard nooit meer de oude. 'Mijn spraak is weer grotendeels terug, ik heb meer energie. Maar het gaat nog steeds heel erg op en neer, dat wisselt per dag, zelfs per uur. Ik heb net weer een maandlang een infuus gehad, maar de antibiotica heeft steeds minder effect.'

Gerard's leven is door Lyme compleet veranderd. Zijn bedrijf heeft hij verkocht aan een medewerker. Lopen gaat moeizaam met een stok, hij heeft een aangepaste stoel, binnenkort een rolstoel. Feestjes lukken niet meer, harde geluiden en drukte kan hij niet verdragen. Hoe meer hij zich inspannt, hoe meer pijn Gerard krijgt. Nu ons gesprek al wat langer duurt, kan hij moeilijker op woorden komen en wrijft hij steeds vaker over zijn pijnlijke armen. 'Mijn belastbaarheid is zeer laag.'

Toch heeft de ziekte ook iets moois gebracht: het schrijven. 'Daar heb ik altijd een liefde voor gehad. Op de lagere school waren mijn favoriete vakken geschiedenis en biologie en ik vond het heerlijk om daarover opstellen te schrijven. Als ze me daarmee wilden straffen, lukte dat dus totaal niet, haha. En ik vond boeken altijd al prachtig, niet alleen om te lezen maar ook om te verzamelen. Een kast vol boeken, dat is een kast vol levens. Ik vind dat geweldig.'

Toen hij een jaar of twintig was, stuurde Gerard een aantal korte verhalen naar een uitgever. Die zag er wel wat in. 'Ik kreeg mijn teksten terug, vol aanpassingen, maar daar heb ik toen niets meer mee gedaan. Laatst heb ik ze terug gevonden op mijn werkkamer.'

Vlak voordat hij ziek werd, had Gerard een boek geschreven over zijn trainingsprogramma en dat kon hij nog net afmaken en laten uitgeven. 'Dus ik vond schrijven altijd al leuk. Toen ik zo ziek werd, bleek het een uitkomst om familie en vrienden regelmatig op de hoogte te houden met mails. Dan hoefde mijn vrouw niet al die belangstellende telefoontjes aan te nemen. Maar die mailtjes werden al snel verhaaltjes. Mensen vroegen me of ze die door mochten sturen naar bekenden. Zo kreeg ik steeds meer reacties en lezers. En zo ontstond mijn blog en mijn website.'

Gerard ziet het schrijven nu als zijn werk. 'Ik heb genoeg energie om ongeveer anderhalf uur per dag te schrijven, dus daar vul ik nu mijn dagen mee. Inmiddels heb ik twee boeken uitgegeven. In de eerste bundel staan verhalen over mijn ziekteperiode, in de tweede gaat het over alledaagse dingen. En

nu ben ik met mijn eerste novelle bezig en iedere week schrijf ik een kort verhaal. Die derde uitgave komt er vast ook wel.' Het schrijven is voor Gerard het enige positieve dat er uit zijn ziekte is voortgekomen. 'Mensen zeggen wel eens: "Die ziekte heeft moeten gebeuren om je droom te kunnen verwezenlijken". Dan heb ik echt zin om ze te slaan, zo boos word ik dan. Als ik gezond was gebleven, had ik lekker na mijn pensioen kunnen gaan schrijven. Zonder al die ellende. Ik ga nog steeds achteruit, moet nog steeds inleveren. Ik hoop maar dat ik in een stabiele periode kom, maar niemand weet hoe het verder zal gaan. Gelukkig is de pijn nu dragelijk door de medicatie. Maar alle vanzelfsprekendheden in mijn leven zijn verdwenen. Soms denk ik: straks word ik wakker en is alles weer normaal. Ik moet me voortdurend aanpassen aan minder kunnen. Ja, het is soms heel frustrerend en ik heb momenten dat ik het niet meer zie zitten. Maar ik ben zeker niet zielig! Mensen die me willen kennen uit medelijden, dat hoeft voor mij helemaal niet. Het is een cliché dat je moet kijken naar de dingen die je wel kan, niet naar de dingen die niet meer kunnen. Dat lukt me soms wel, soms niet. Maar inmiddels lezen zesduizend mensen iedere maand mijn verhalen. Het schrijven leidt af van het ziek zijn en geeft me een nuttig gevoel. Bovendien kan ik zo toch nog anderen ontmoeten en contact hebben.

Internet is een uitkomst gebleken. Want als je zo ziek bent, dan rij je niet meer op de snelweg van het leven maar op een hobbelig zandpad. Je kunt de gezonde mensen niet meer bijhouden. En dan moet je toch proberen om anderen te ontmoeten langs die snelweg. Op een soort parkeerplaats. En die plek is het schrijven en het internet.'

En dan moet Gerard abrupt stoppen, want hij is moe. Als hij opstaat om het bezoek uit te laten, gaat zijn hond beschermend voor hem staan. De bezoeker werpt ze een donkere blik toe. 'Sinds Gerard's ziekte is onze hond enorm waaks geworden', vertelt zijn vrouw. 'Ze houdt vreemden continu in de gaten en let op dat ze niet aan mijn man komen.' Gerard bromt dat al die bezorgdheid helemaal niet nodig is. 'Maar ze doet het toch.'

Gerard beschrijft korte impressies van zijn leven op: mafberichten.nl

EnterTainMent

Hij is een man van de wereld en heeft met alle maatschappijen al eens gevlogen. Behalve met deze, vertelt hij vanuit stoel 16C van de Airbus 310, en hij kan me nu al vertellen dat dit de laatste keer zal zijn. Ik zit op 16B, vol indrukken van mijn allereerste overzeese vakantie, en luister met een half oor. Eigenlijk wil ik mijn ervaringen opschrijven, of verder lezen in mijn boek, maar mijn medepassagier klaagt in mijn rechteroor over het gebrek aan entertainment. Ik denk dat hij de televisieschermpjes bedoelt.

Op mijn vakantiebestemming ontmoette ik mensen die in de jaren vijftig met hun hele kinderschare wekenlang op een boot zaten om te emigreren. Nederland beperkte hen, ze droomden van een eigen boerderij in een uitgestrekt land, maar vooral van een goede toekomst voor hun kinderen. Ik sprak een mevrouw van 91 die mij graag vertelde over de overtocht - zonder enige vorm van entertainment - en de beginjaren in haar nieuwe thuisland.

‘Had u nooit heimwee? Of misschien zelfs spijt dat u Nederland had verlaten?’ vroeg ik haar.

‘Nee, dat nooit,’ antwoordde ze. ‘Ik wist immers welke armoede ik had achtergelaten, en ik had vertrouwen in wat we hier samen konden opbouwen.’

Het lukte haar, samen met haar man en kinderen, om na een aantal moeilijke eerste jaren een welvarend en gelukkig bestaan te leiden. Inmiddels is haar man overleden, maar komen de kinderen en kleinkinderen nog regelmatig op zondag naar het ouderlijk huis om te genieten van elkaars gezelschap en van oma’s overheerlijke kippensoep.

In de Airbus 310 is het geen kippensoep, maar beef stroganoff wat de pot schaft. Het kan mijn buurman niet bekoren, maar dat verbaast mij al niet meer. Hij lijkt uitgepraat over zijn reiservaringen en besluit me eens een vraag te stellen.

‘Waar kom je eigenlijk vandaan?’

‘Uit Twente,’ is mijn voorzichtige antwoord. Meestal leidt dat tot meer herkenning dan het direct noemen van mijn woonplaats.

‘Oh, Twente,’ zegt hij. ‘Bij Assen?’

*Janneke Pelle werkt in zorg en horeca,
is koorpianiste, recenseert theatervoorstellingen en
geeft Nederlandse les aan een inburgerende leeftijdgenote.
Bovenal houdt ze van mensen en hun verhalen.
Hierover schrijft ze op weblog.theefiets.nl.*

BERT's BEESTEN- BOEL

Bert Vaatstra is gek op mensen en met dieren. Na veertig jaar bij een boekwinkel op het station te hebben gewerkt, zet hij zich nu vrijwillig in bij het Dierenasiel. Ondertussen verzorgt hij met liefde z'n zes katten thuis, waarvan er eentje maar drie pootjes heeft.

Bert weet hoe diep en sterk de band tussen mens en dier kan zijn. Dus: als het over dieren en mensen gaat, vooral die van om de hoek, moet je Bert hebben. In TREF belicht hij elke maand iemands BEESTENBOEL.

Een *DIERENPARADIJS* in de POLDER

Op bezoek in Mastenbroek in de polder bij Esther van den Berg-Grooters. Een spontane, gelukkig getrouwde moeder van drie kinderen: dochter Felicity en de tweelingzonen Dean en Clarence. Haar man heet Klaas. Hij heeft een goed draaiend bedrijf dat veel artikelen levert aan de boeren. Ook verzorgt hij de inrichting van koegerichte, diervriendelijke stallen. Dat gebeurt gelukkig de laatste tijd veel meer want veel boeren zijn bewuster bezig om de dieren een goed leven te geven. Esther heeft gewerkt in de thuiszorg en op de taxi gereden. Van jongs af aan nam ze altijd dieren mee naar huis zonder dat haar ouders daarvan afwisten. Na een aantal jaren op een flatje te hebben gewoond, zijn Klaas en Esther naar Mastenbroek verhuisd, en hebben het bedrijf van de ouders van Klaas overgenomen. Ze gaan nooit op vakantie, want ze wonen gewoon in een paradijsje in de polder en de dieren moeten goed verzorgd worden.

Esther en Klaas hebben 6 kippen, vissen (koi's), Dimebag de hond, een konijn Doornroosje en elf poezen: Marloes, Fritsy, Benthe, Fentje, Maddy, Abby die ze als gewonde katten gevonden hebben, Randy, Lilly, Emmy, Ewout en Bertje is de laatste aanwinst. Esthers hobby's zijn tuinieren en dieren verzorgen. Ze heeft speciaal verschillende konijnenhokken gekocht, zodat de dieren daarin kunnen luieren of slapen als ze willen. Ze mogen binnenkomen in huis of in de grote tuin rondlopen. Het enige nadeel is dat het huis aan de doorgaande weg ligt. Een paar weken terug is er een kip doodgereden en ook lievelingspoes Esry. Daar zijn ze dan allemaal heel verdrietig om. Vandaar dat ze uit het dierenasiel in Zwolle een wilde zwerfkat hebben opgehaald en vernoemd naar mij. Daar ben ik heel vereerd mee.

Als je bij Esther en Klaas in de tuin zit, waan je je in een paradijs met veel rust en dieren om je heen. Esther onderhoudt de tuin en Klaas de vijvers. De hele familie is begaan met de dieren en ze helpen dieren in nood. Daar kan iedereen een voorbeeld aan nemen!

De volgende maand ben ik middenin de stad op bezoek bij een familie met onder andere schapen, kalkoenen en ganzen.

Foto: Margriet Wesselink

NIET niks

Vorige week was ik, zoals vaker, even bij een bevriende collega-boekverkoper.

Ik ken haar al zo lang, dat wij een vaste begroeting hebben ontwikkeld.

Op mijn standaardvraag bij binnenkomst: 'En, hoe staan de zaken?' antwoordt zij stevast: 'Ach, er gebeurt hélemaal niks, en als iemand al eens iets komt aanbieden, dan is het niks'.

Mijn reactie hoort dan te zijn: 'Nou, mooi is dat! Ik had gehoopt dat je de prachtigste dingen voor me apart had gelegd. Maar nee hoor! Zet jij maar thee, dan zal ik zelf wel weer gaan snuffelen...'

Daarna drinken we thee, klagen we gezellig steen en been over de ontleding in het algemeen en die van de jeugd in het bijzonder, mopperen we op de hoge portokosten en op het verdwijnen van actieve verzamelaars (of op iets anders - net waar we zin in hebben), zoek ik enkele leuke boeken bij haar uit die ik met fikse korting mag meenemen en nemen we vrolijk afscheid.

Vanmiddag gebeurde in mijn winkel zo lang niks, dat ik onwillkeurig aan haar moest denken.

Ik zou natuurlijk wat nuttigs kunnen bedenken en kunnen gaan doen; maar ik had hooguit zin om iets te bedenken, maar zeker niet om iets te doen - dus staarde ik wat doelloos uit het raam.

Op de tramrails, bij de halte pal voor m'n deur, stopte een busje met op de zijkant in grote letters het woord 'INFRA-WERK'. Er stapte een jongeman uit, gekleed in een te groot 'knalst-denkbare-oranje-100%-waterdicht-veiligheidspak-afgezet-met-veel-fluorescerende-strepen', dat kennelijk bij zijn functie hoorde. Het pak zou niet groeien; de jongeman naar alle waarschijnlijkheid gelukkig wel. In zijn hand had hij een ongeveer anderhalve meter lange ijzeren staaf.

Nu stond er op die tramhalte een kennelijk tijdelijk geplaatst verkeersbord, waarop te lezen stond:

'LET OP! VERKEERSREGELAARS'. Dat bord stond er al twee weken, vastgenageld aan een buis die stevig in de grond was gepoot; het had er gigantische hoosbuien, windvlagen en onweer overleefd. Een verkeersregelaar had ik bij die halte nog nooit gezien.

De jongeman ging met zijn staaf bord-en-buis te lijf. Hij sloeg met zijn staaf tegen de buis die aan de onderkant in de grond verdween. Hij duwde en wrikte met de staaf tegen de buis. Aan de buis was een ring bevestigd, waar hij de staaf door stak, zodat hij deze als hefboom kon gebruiken.

Het verkeersbord gaf geen krimp. Mensen die op de halte op de tram wachtten, vonden dit staaltje vrij worstelen mens-tegen-verkeersbord wel interessant.

Er stopte een tram achter het busje. De trambestuurder zag het 30 seconden aan en drukte toen op de bel. Vliegenvlug verdween de jonge man met staaf in het busje. De bestuurder

(die al die tijd achter het stuur bleef zitten) kon niet anders dan gas geven en de eerste zijstraat rechts afslaan.

Ik wist dat hij, als hij zou pogen op deze plek terug te komen, in een doolhof van straten met éénrichtingverkeer zou terecht komen en daarbij grote kans zou lopen vast te komen staan achter een dubbelgeparkeerde vrachtwagen die in- of uitgelden moest worden.

Na twaalf minuten al waren busje, bestuurder en jongeman terug; in m'n winkel was verder helemaal niets gebeurd, dus ik was blij met hun terugkeer. Deze maal stapten beide inzittenden uit; de jonge man nog gewapend met z'n staaf en de bestuurder met een flinke koevoet. Gezamenlijk gingen ze het gevecht tegen het verkeersbord aan: de jonge man ging verder met zijn wrik-en-duwwerk; de bestuurder tikte ritmisch maar stevig met z'n koevoet op de tegels rondom het te verwijderen verkeersbord.

Ik dacht nog: 'Als ze niet uitkijken raakt hij met z'n koevoet de tenen van z'n maat!' Maar zoveel geluk had ik niet - 't was dan ook geen filmscène van de 'Dikke en de Dunne', maar ècht werk, pal voor mijn etalageraam.

('Maar zoveel geluk had ik niet' - dat is maar een grapje hoor, want het zou natuurlijk heel pijnlijk zijn. En echt: ik ben niet zó slecht. Alhoewel ik wel bedacht dat ze heel stevige werkmanschoenen dragen, met stalen neuzen...).

Nu ja, zoals te verwachten was wonnen uiteindelijk de twee mannen het van het éne verkeersbord en verdwenen ze naar een mij onbekende locatie en een nieuwe uitdaging.

Toevallig kwam later vanmiddag nog iemand een paar boeken aanbieden. Helaas was 't helemaal niks, zodat ik vriendelijk maar beslist voor de eer bedankte.

Een goede klant (die vrijwel wekelijks mijn winkel bezoekt) kwam nog langs om mij een verjaardagscadeau te brengen; en dat was heel aangenaam.

(Mijn verjaardag, overigens, was ruim drie maanden geleden). We dronken thee en praatten wat.

Tenslotte kwam een heel goede vriendin. Zij was erg geschrokken en van slag, doordat ze net bijna ('het scheelde maar zó weinig!') was aangereden.

Wij dronken thee en praatten veel - héél veel.

Vóór we het in de gaten hadden was het kwart over zeven.

Als ik nog eens bij mijn collega kom; en zij zegt weer 'Ach, er gebeurt hélemaal niks', dan zal ik antwoorden: 'Helemáál niks, dat bestaat niet!'.

Frans de Jong is de uitbater en eigenaar van antiquariaatje 'De Terechte Kronkel', het kleinste tweedehands boekwinkeltje ter wereld, gevestigd aan de Ceintuurbaan nr. 384 in Amsterdam.

Voor meer informatie: deterechtekronkel.nl

*Of kijk op facebook: facebook.com/deterechtekronkel
en: facebook.com/TweedehandsBoekenEnTijdschriften*

YAIR AA

Yair Aa is geboren in 1963 te Israel. Hij was zes jaar lang soldaat en officier in het leger maar liep daarop stuk om uiteindelijk na een wereldreis door India en Tibet in Nederland terecht te komen.

Met een lading aan prachtige reportage foto's in zijn map klopte hij uiteindelijk aan bij de Gerrit Rietveld academie. Daar haalde hij zijn diploma. Na een lange periode van psychische problemen en het verwerken van zijn oorlogstrauma begon Yair Aa met tekenen en schilderen en het maken van litho's. Hij werkt in aquarel, inkt, potlood en in olieverf en maakt etsen.

Zijn laatste project omvat onder andere driedimensionale sculpturen, die rijen ziekenhuisbedden met psychiatrische patiënten uitbeelden. Boven op zijn zolder atelier is hij maanden bezig geweest met het vervaardigen van enorme doeken die hij bewerkt met olieverf sticks. Zijn trauma's die hij opliep tijdens zijn gevechten in Libanon zien wij er in terug, maar ook religieuze uitingen. Zo vervaardigde hij een enorme jakobs ladder op doek. Veel familieportretten in prachtige kleuren en vertaald in symbolische beelden. Zijn familie woont in Israel en hij bezoekt meermalen per jaar zijn oude vader.

Yair is typisch een kunstenaar die zijn vrijheid heeft gevonden bij Amsterdam Outsider Art. Hij werkt als vrijwilliger mee in de Galerie en neemt regelmatig zijn werk mee om te exposeren. Een grillige invulling van kleurige vlakken en een totaal vertekend perspectief maken dat zijn werk een verrassend beeld laat zien aan de kijkers. Tweemaal kijken en zoeken naar de juiste connecties tussen de losstaande elementen in zijn werk maken van het aanschouwen van zijn werk een boeiende zoektocht. Grote muurvullende kunstwerken bestaande uit wel veertig verschillende portretten die uiteindelijk weer één geheel vormen voor Yair Aa, kunnen we misschien wel zien als het symbool staan voor zijn gave om de pluriformiteit van zijn leefomgeving toch te zien als een saamhorige eenheid.

Een blik in zijn zolderatelier geeft een kijkje in zijn etalage die gekenmerkt wordt door een ongelooflijk groot kleurenpalet en een enorme werklust. Stapels doeken, de één nog mooier dan de ander, laten zien dat er een hoge urgentie is om te exposeren en te willen verkopen. Zijn woning staat vol met gerangschikte en gearchiveerde kunst in dozen en kastjes bestaande uit honderden foto's en etsen, keurig netjes opgeborgen genummerd en op alfabet. De stapel doeken, de een nog mooier dan de ander, passeert mijn oog en geeft mij stellig het beeld van Yair Aa, de bezielde kunstenaar.

Ademen staat voor hem gelijk aan kunst maken.

Yair Aa Exposeert in december mee met de grote Jubileum Expositie '5 jaar Amsterdam Outsider Art' en krijgt in 2015 een grote overzichtsexpositie.

Bert Schoonhoven,
Galeriehouder Amsterdam-Outsider-Art.nl

ALIE

de Z van ORGZAAMHEID

Marijke Mosterman

Vanaf haar tiende jaar hielp Alie ter Moolen mee met het huishouden, op de boerderij van haar ouders en met de zorg voor haar gehandicapte broertje en inwonende opa en oma. Al snel stak ze ook in andere gezinnen de handen uit de mouwen. Later kreeg ze een vaste baan in de thuiszorg en was ze kosten/beheerder bij de Hervormde Kerk. Nu is Alie 62 en met pensioen. 'Ik heb vijftig jaar voor anderen gezorgd, nu is het tijd voor mezelf', zegt ze. Maar dat is makkelijker gezegd dan gedaan. 'Ik ben zo gewend om voor anderen klaar te staan, ik moet helemaal afkicken.' Ze heeft dan ook allang weer plannen om nieuwe dingen te gaan ondernemen. 'Het klinkt raar, maar ik zou wel iets in de uitvaartzorg willen gaan doen. Mensen de laatste eer bewijzen. Dat is een van de mooiste dingen die er zijn.'

Alie groeide op als oudste dochter in een gezin met drie kinderen. 'Vier jaar na mij werd mijn broer Roelof geboren. Hij had het syndroom van Down, hij had een spierziekte waardoor zijn spieren niet volgroeiden en hij was blind. Toen ik zeven jaar was, werd mijn zusje geboren. Mijn vader was veehandelaar en hij had een slagerij. Hij kocht veel vee op, de koeien stonden hier op stal en die moesten dagelijks gemolken worden. Van mijn vroege jeugd herinner ik mij niet zoveel, behalve dat ik als eerste leerde fietsen en melken. Soms kwamen neefjes en nichtjes in de zomervakantie, dan werd het hooi van het land gehaald met paard en wagen en reden we mee, bovenop de hooibalen. Of we speelden met de geit die altijd Sikkie heette en die altijd na de zomer verdween op geheimzinnige wijze. Ook herinner ik me nog vaag een zware storm waardoor de draden van de telefoonpalen losraakten en heen en weer knetterden. En wat ik nooit zal vergeten is dat ik hielp bij de geboorte van een kalf. Als hij "met de kop voor het schot zit", moet je goed helpen trekken, dus dat deed ik. Ineens schoot het kalf los, en ik schoot dwars door de gammele deur en kwam bovenop de mestbult terecht. Nou, krijg dan die lucht er maar eens af!' Na de lagere school ging Alie naar de huishoudschool. 'Maar al na een half jaar moest ik thuis komen helpen, ik was twaalf jaar. Ik vond het niet erg, want school was niet mijn ding. Mijn vader zei: "Jij leert meer in de praktijk dan uit een boekje". Als kinderen niet goed kunnen leren moet je zo ook niet dwingen denk ik, dan moet je ze laten doen wat ze leuk vinden en daar zijn ze dan meestal ook heel goed in.'

Verzorging

Thuis konden ze Alie's hulp goed gebruiken. 'Mijn opa had de

oudemannenkwaal: prostaatkanker en daarbij was hij ook diabetes. Mijn oma was dement en op een hele kwaai manier. Ze smees met pannen en potten, ze gooide de brandende kachel omver, zwierf buiten in haar ondergoed en ze liet alles lopen. Ze was een gevaar voor zichzelf en voor anderen. Er waren geen betaalbare faciliteiten voor dementerende bejaarden destijds, dus mijn vader bouwde een grote kooi van drie centimeter brede houten latjes in de kamer. Daarin stond haar bed, een tafel en een stoel. Er zat een deur in die op slot kon. Zo kon oma nog een beetje in toom gehouden worden. Mijn opa had verzorging nodig, evenals mijn broertje Roelof natuurlijk. Het was een klein manneke, hij kon niet goed staan, maar als hij stond was hij nog geen anderhalve meter. Toen hij geboren werd, kon hij met een oog zien. Hij is geopereerd door een oogarts die dacht met het gezonde oog het blinde oog beter te kunnen maken, maar dat ging helemaal mis. Toen was Roelof helemaal blind. Iedereen dacht dat hij niet oud zou worden. Maar hij was een taaie. Toen hij twaalf was, zei m'n moeder dat ze het niet meer aankon, maar de huisarts adviseerde haar om hem zo lang het nog kon thuis te houden, omdat ze er anders spijt van zou krijgen, want hij zou niet lang meer leven. Dus ploeterden we voort. Toen Roelof 33 jaar was is hij toch uit huis gegaan omdat mijn moeder het toen echt niet meer aankon. Ze had het aan het hart en ze was suikerpatiënt. Roelof is in een goede instelling voor gehandicapten terecht gekomen. Daar was ik altijd kind aan huis, tot hij vijf jaar geleden op 53-jarige leeftijd overleed.'

Fobie

De zorg voor Roelof was van jongs af aan aan Alie toevertrouwd. 'Als ik ging spelen nam ik hem mee in de kindertuinen. Het was een lieve, rustige jongen. Ik heb wel eens gehad

dat ik hem vergat. Dan belde de buurvrouw om te zeggen dat Roelof er nog was. Ach ja, ik was zelf nog een kind. Wat me altijd nog wel steekt is dat er familiedagen waren waarop de hele familie inclusief ooms, tantes, neefjes en nichtjes een feestelijke familiedag ergens vierden, maar ik moest thuis blijven om voor Roelof en opa en oma te zorgen.' En Alie bleef zorgen. Na haar opa en haar oma werd op een gegeven moment ook haar vader ziek. 'Hij kreeg een fobie: hij durfde de deur niet meer uit, want hij was als de dood dat hem iets zou overkomen. Zomaar ineens kreeg hij dat. Voordien ging hij altijd overal heen, veemarkten in het hele land bezocht hij, maar op een gegeven moment was het voorbij. Angst voor de angst, noemde men het. Hij vond het zelfs moeilijk om naar de voordeur te gaan. Dus moest ik ook nog de hele boerderij draaiende houden, samen met mijn moeder. Dat heb ik van mijn vijftiende tot mijn twintigste gedaan ongeveer. Het was een moeilijke tijd. Mijn vader leed aan zware depressies en kon om alles wel janken. Als kind begreep je daar helemaal niets van. De dokter schreef hem antidepressiva voor. Hij hielp niks, hij viel er alleen maar van in slaap. Ik gaf hem dagelijks de juiste dosering en hield de rest bij me, omdat we bang waren dat hij ze allemaal in één keer zou innemen. Maar op een gegeven moment kwam hij toch van die fobie af. Hij moest een keer overnachten in het ziekenhuis voor onderzoek. Fobisch als hij was zei hij tegen de dokter: "Als ik hier moet blijven, gooi ik alle ramen in." De dokter zei: "Wij zijn gek met onze ramen, ik geef je wel wat tegen die angst." En sindsdien was het klaar en over. Hij heeft er nooit meer last van gehad.' Vee en land werden verkocht en Alie kreeg meer tijd voor zichzelf. Haar opa overleed eind jaren zestig. Haar oma was een van de eersten die van de nieuwe regeling AWBZ gebruik maakte en sleet de laatste zeven jaren van haar leven in een tehuis voor dementerenden in Hellendoorn.

Prachtig werk

Sinds haar twintigste had Alie een vaste baan in de thuiszorg. 'Door alle omstandigheden thuis kwam er altijd een wijkverpleegster en die heeft me die baan bezorgd. Op vrijdag had ik een gesprek bij de afdeling thuiszorg van de Hervormde Diaconie en op de maandag erop, op 1 mei 1973 ben ik begonnen als gezinsverzorgster. Ik heb heel veel mensen mogen helpen, echt heel leuk. In 1980 zochten ze een nieuwe beheerder voor het wijkcentrum van de kerk. Ze kenden me inmiddels goed want ik ging er ook naar catechisatie. Dus toen er niemand reageerde op de vacature, vroegen ze of ik het niet tijdelijk een half jaartje wilde doen. Dus toen ben ik halve dagen in de thuiszorg gaan werken en halve dagen als koster/beheerder. Ik nam vrijwilligers aan en stuurde ze aan, ik maakte schoon, ik regelde alles. En toen het halve jaar om was vroeg ik hoe het zat met die nieuwe beheerder. Ze hadden nog niks. Ik zeg: "Of je onderneemt actie, of ik wil het wel doen, maar dan wil ik wel een vast contract." Daar hadden ze wel oren naar. Dus zo gebeurde het. Op papier werkte ik veertig uur, de ene helft als gezinsverzorgster, de andere helft als beheerder. In de praktijk werkte ik natuurlijk veel meer, maar dat zit gewoon in mijn aard. Het was prachtig werk allemaal, ik leerde er ook heel veel mensen door kennen.'

Vieren

Op haar veertigste, een paar jaar nadat broer Roelof uit huis was gegaan, ging Alie op zichzelf wonen. 'En toen werd mijn vader ziek. Hij kreeg darmkanker en later botkanker. Je hoefde maar naar hem te wijzen of hij gilde het uit. En als er hulp nodig was, als de stoma verwisseld moest worden of dergelijke, dan belden ze mij. Als ik zei dat ze beter zus Hanneke konden vragen omdat die ernaast woonde, zeiden ze dat die wel wat anders aan haar hoofd had met een eigen gezin met twee kinderen. Het is lastig dat mensen denken

dat je als alleenstaande altijd wel kunt inspringen omdat je toch geen andere verplichtingen hebt. Net alsof je geen eigen leven hebt. Maar ja. Dan deed ik het toch maar. Het zorgen heeft gewoon ook altijd wel in me gezeten. Ik ben met de Z van Zorgzaamheid op m'n voorhoofd geboren. Maar op een gegeven moment liep het af met mijn vader. Hij is nog aan z'n heup geopereerd, maar twee dagen later stierf hij aan een hartaanval. Het was triest, maar het was ook wel een hele zorg minder.' Alie denkt na. 'Weet je, ik was laatst bij een kennis, wiens man aan een hersentumor was geopereerd. Mensen sloegen een arm om haar heen, troosten haar, zeiden dat het wel goed kwam. En ineens bedacht ik dat ik dat helemaal niet ken. Die troostende arm. Die knuffel. Dat heb ik nooit geleerd, dat heb ik van huis uit nooit meegekregen. Ik kan dat niet. Ik kan heel goed andermans verhaal aanhoren en mensen laten uithuilen, maar dat warme, dat lichamelijke... Nee, dat zit niet in mij. Merkwaardig, dat me dat zo opviel deze week.' Het is een constatering, het is niet zo dat Alie er over in zit. 'Weet je, ik heb nooit kind kunnen zijn. Ik herinner me een keer dat ik op maandagmorgen naar school ging om een bijbeltekst op te zeggen, en dat ik daarna meteen naar huis moest om de was te doen, want mijn moeder had haar arm verbrand. Toen was ik tien, denk ik. Je waste met de hand, in teilen, je kookte eerst het water. Ik gooide de wollen sokken van mijn vader in het kokende water en die kwamen er als babysokjes weer uit, haha. Al doende leerde je. Ach. Zorgen, helpen, en nooit een knuffel, mijn ouders hebben de kinderen bijvoorbeeld ook nooit voorgelezen. We gingen ook nooit op vakantie. Maar ze wisten gewoon niet beter. Mijn moeder moest als kind van twaalf ook thuis komen helpen in het gezin met dertien kinderen. Dus je kunt het niemand kwalijk nemen. Maar weet je wat we wel heel erg van huis uit hebben meegekregen? Gastvrijheid, organisatietalent, humor en vooral vieren. Het vieren van bijvoorbeeld kerstmis. Hoe groter de kerstboom en hoe mooier versierd, hoe beter. De hele kerstsfeer was geweldig. We konden goed feesten en verjaardagen vieren. Daarom werd er ook een receptie gehouden bij mijn afscheid als koster. Op een goede manier stilstaan bij de dingen vind ik wel heel belangrijk.'

Verhaal kwijt

In de thuiszorg veranderde veel in de tijd dat Alie er werkte. 'In het begin werkte je gewoon van acht tot vijf bij een gezin, eventueel ook 's avonds en 's nachts. Vijfentwintig jaar later was het allemaal heel anders. Je had een stopwatch bij je: aankleden van de patiënt twintig minuten, douchen tien minuten, kousen aantrekken vijf minuten en als je het lef had om vijf minuten langer te blijven, werd je op het matje geroepen: "En waar waren die laatste vijf minuten voor?". Kijk, dat kan ik niet. Dat is niks voor mij. Als de mensen hun verhaal kwijt moeten, ga ik niet op de klok zitten kijken of de tijd al om is. Ze doen alsof je tijd rekt en zit te lanterfant, maar je doet zoiets helemaal niet voor je eigen plezier, nee, dat doe je omdat die mensen het nodig hebben, omdat ze ervan opknappen. Een praatje kan zoveel goed doen, vooral als je in het dialect van de mensen spreekt, zoals ik. Dat schept gelijk vertrouwen, meer dan wanneer je aankomt met Hooghaarlemmerdijks. Maar ja. Dat menselijke is allemaal wegbezuinigd.' De laatste tien jaar dat ze bij de thuiszorg werkte, zat Alie op kantoor. 'Ik was bemiddelaar tussen klant en medewerker, ik deed wat administratief werk en zo. Dat vond ik ook heel leuk: het geregeld.'

Vrouw

Alie heeft in haar beide carrières veel meegemaakt. Ze zit dan ook boordevol verhalen. 'Ik heb een keer geholpen om een baby ter wereld te brengen', vertelt ze. 'Ik was een jaar of dertig en ik hielp bij een gezin met vier jongens. De moeder

was hoogzwanger en had haar pols gebroken. Op maandagochtend komt de vader naar beneden en hij zegt: "Ze is er aan toe." Dus de huisarts kwam, hij vloog naar boven, stuift weer naar beneden en zegt tegen mij: "Mee! De baby komt en u moet vangen!" Ik zeg: "Maar ik ben geen kraamverzorgster!" Hij zegt: "Nee, maar u bent vrouw!" Dus de baby kwam en ik was net Maria: ik wikkelde het in doeken. Ik maakte kruikjes klaar, deed alles op gevoel en hielp tot de kraamverzorgster er was. Heel bijzonder, heel mooi. Het leuke was dat ik een paar jaar geleden gebeld werd door diezelfde baby: ze ging trouwen en vroeg of ik op de receptie wilde komen. Inmiddels is ze zelf moeder van twee kinderen. Ach ja. Als ik eraan terug denk... Die dokter wist het goed te brengen!"

Beerput

Later, op kantoor, stond Alie ook haar mannetje. 'Soms had ik wel knikkende knieën hoor. Op een keer werd ik gebeld door een medewerkster die vertelde dat haar patiënt, een oudere man, zijn handen niet thuis kon houden. Ik zeg: "Waarschuw

hem, schrijf op wanneer het gebeurt en wij staan op kantoor achter je tot het tegendeel bewezen is." Andere medewerkers bevestigden het verhaal. Op een gegeven moment belt de bewuste medewerkster op: "Ik ga er niet meer heen, het is afgelopen, ik wil niet meer." Dus ik bel die man op om te vertellen dat hij geen hulp meer van ons krijgt, na drie waarschuwingen in de wind te hebben geslagen. Hij mopperde, maar hij wilde vooral dat ik het niet aan zijn dochter vertelde. Maar die belde ons op een gegeven moment zelf op. Ze zegt: "Waarom krijgt mijn vader geen hulp meer?" Ik legde het uit. Ze legde neer en belde even later terug om te vragen of ze op kantoor kon komen. Dat was prima natuurlijk. Ik vroeg een collega of die er bij wilde gaan zitten om mee te luisteren. Bleek de vader ook niet van de kinderen en de kleinkinderen af te kunnen blijven. Een hele beerput opende zich. Maar het is voor die man slecht afgelopen: hij heeft er zelf een einde aan gemaakt. Dat vond ik heel erg. Niet dat ik me schuldig voelde, maar het heeft ongelofelijk veel indruk op me gemaakt. Je weet dat dit soort dingen gebeuren, maar dan komt het toch wel heel dichtbij.'

Alie regelde op een nuchtere, heldere manier veel dingen zelf. 'We hadden een keer een medewerkster die het bankpasje van haar cliënt meekreeg om boodschappen te halen, terwijl we dat altijd sterk afraden. Ze bleek geld voor zichzelf op te nemen, omdat ze financieel niet rond kon komen. We hebben haar op staande voet moeten ontslaan. Ik heb als koster ook wel eens iemand betrapt op het stelen van geld. Die heb ik apart genomen en gezegd: "Als jij zorgt dat alles netjes weer terugkomt, praten we er niet meer over." Dat werkte goed. Kijk, het mooie is dat je een hele kerk achter je hebt. We hadden een keer een ouder echtpaar dat zo weinig geld had, dat de man op de grond sliep. Viavia hebben we voor een tweepersoonsbed met matras gezorgd. Als mensen aangeven dat ze hulp nodig hebben, kun je heel veel doen.'

Grote begrafenis

Er zitten ook grappige verhalen tussen Alie's herinneringen. 'Bij uitvaarten was het de gewoonte dat je als koster de klok luidde als de kerk uitging, net zolang tot de stoet de straat uit was en uit het zicht was verdwenen. En de organist speelde net zo lang mee. De klok kon je gewoon luiden door een hendel over te halen. Dus dat deed ik op een goede dag en de klok begon mooi te beieren. Toen ik zag dat de stoet de straat uit was, dacht ik prima. Maar denk je dat ik ooit die klok stil kan krijgen? Nooit niet, echt niet. Dus toen heb ik ten einde raad de stop eruit gedraaid. En toen was het stil. De organist, een al wat oudere man, komt de trap afgesukkeld. Hij zegt: "Foei, foei, wat een grote begrafenis was dat! De klok bleef zo lang luiden; ik dacht: hoeveel mensen zitten er wel niet in die kerk?" Hij zegt: "En dat was niet zo erg op zich, maar ik had geen muziekboek bij me. Ik kon alleen nog maar het Scheepke onder Jezus hoede" spelen." Ik zeg: "Nou, dat heb je goed gedaan. De stoet is inmiddels al zeven kilometer verderop bij begraafplaats Bergklooster aangekomen." Ik zeg: "De klok wilde niet stoppen!" Hahaha, mooie dingen. Prachtig.'

Beangstigend

Er is veel veranderd in de zorg in de laatste decennia. 'De wereld is harder geworden. Aan de ene kant wordt de zorg kapot bezuinigd, aan de andere kant worden de patiënten steeds mondiger en veeleisender. Maar als gezinsverzorgster leer je met moeilijke situaties omgaan. Overal waar je komt is ellende, je komt namelijk niet voor niks. De ene keer moet je een gezin helpen met zeven kleine kinderen, waarvan de moeder op 32-jarige leeftijd is overleden aan longkanker. De andere keer word je beschuldigd van diefstal door een dementerende bejaarde. Ik heb wel eens op het politiebureau gezeten omdat men dacht dat ik een wasmachine had gestolen! Die bleek een zus van het gezin te hebben ingeruild zonder dat ze dat verteld had. Vroeger was het allemaal misschien strenger, maar ook betrokkener. De leidinggevende kwam eenmaal per twee weken onverwacht langs in een gezin. Als je je uniform niet in

orde had, kreeg je dat te horen als je op vrijdag je loonzakje ophaalde. Tegenwoordig weten de leidinggevenden niets van de sfeer op de werkvloer.' Alie denkt dat alles z'n voors en z'n tegens heeft. 'Maar weet je waar ik me echt zorgen over maak en wat me beangstigt? Vroeger zat mijn eigen dementerende oma dus in een door mijn vader gemaakte kooi en hadden we er bijna een dagtaak aan om voor haar te zorgen. Ik ben bang dat we met alle bezuinigingen en alles wat er gebeurt in de tijd waarin we nu zitten, we weer helemaal die kant opgaan. Het is ongelooflijk waar ze nu mee bezig zijn. Als mensen niet meer verzorgd kunnen worden, komen ze weer thuis in een kooi terecht. Dat zou niet moeten mogen.'

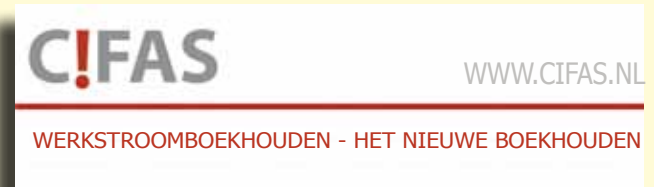
Mensenmens

Ondertussen is Alie bijna een half jaar gepensioneerd, maar ze is er nog niet aan gewend. 'Ik ben een mensenmens. Ik mis het. Ik wil eens goed nadenken over wat ik wil gaan doen. Kijk, ik kan wel gaan en staan waar ik wil, ik heb nu alle vrijheid. De tuin heb ik nog nooit zo vroeg klaar gehad als dit jaar. Ik heb een auto en een fiets, ik kan alle kanten op. Maar ik wil toch nog wel graag wat voor mensen kunnen betekenen', zegt de vrouw die dan wel met pensioen mag zijn, maar nog een dagtaak heeft aan de dingen die ze op vrijwillige basis doet. Maandelijks kookt ze met twee medekoks voor een eetclubje van de kerk. Ook helpt ze maandelijks mee met de disco in het tehuis waar haar broer woonde. Bijna elke zondag ontvangt ze kerkgangers in de Isalaklinieken, wijst ze een plekje en maakt na afloop een praatje. Ze maakt een wekelijks radioprogramma bij de lokale omroep en ze geeft bloemschiklessen. En verder stopt ze heel veel energie in het begeleiden van demente bejaarden in een verzorgingshuis. Maar er kan volgens haar nog wel meer bij. 'Weet je, het klinkt misschien stom, maar ik zou best wel in de uitvaart willen werken. Om de mensen op een goede, waardevolle manier de laatste eer bewijzen, dat is zo mooi. Ik heb bij veel uitvaarten mogen helpen en ik vond het altijd heel bijzonder dat ik dat mocht doen. Ik hoop dat ik daar ooit weer wat in kan gaan betekenen.'

Alie mag dan 62 zijn, ze staat energiek en gemotiveerd in het leven. 'Je moet kijken naar wat je hebt, niet naar wat je niet hebt', zegt ze. 'Ik heb veel meegemaakt, ik ben met niets begonnen. Ik ben trots op mezelf als ik zie wat ik al die jaren heb gedaan en bereikt. Volgens mij heb ik het wel goed gedaan. Ik heb voor heel veel mensen iets kunnen betekenen. Dat ontdekte ik ook door alle kaartjes, cadeautjes en bedankjes bij mijn afscheid. Als ik het over zou kunnen doen, zou ik alles op dezelfde manier doen.'

TREF Magazine wordt
gesponsord door:

**Ook MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD
adverteren, sponsoren of doneren?**

TREF
MAGAZINE *over*
mensen van om de hoek

*Want iedereen
hoort erbij!*

Je ziet het vaak niet, maar de meeste mensen zijn op hun eigen bescheiden manier bezig met de 4 P's: Participatiemaatschappij, People, Planet, Profit.

TREF vormt voor hen een vooruitstrevend, 'hokjesloos' en daarom uniek podium. Daarom is TREF voor bedrijven en instellingen bij uitstek geschikt om op een unieke manier invulling te geven aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

Met een advertentie, donatie of sponsorschap in de glossy papieren versie van TREF Magazine en/of op de website draag je een steentje bij aan een betrokken, bewuste, duurzame samenleving. Al vanaf 150 euro per jaar inclusief abonnement zijn er mogelijkheden. Neem contact met ons op, ook voor uw eigen bedrijfsglossy!

Mathilde van Hulzen (024-300 2133)
Marijke Mosterman (038-465 3244)
info@TREFmagazine.nl

*Probleem op het gebied van hokjesdenkerij?
Moeite met een bepaalde gang van zaken?
Leg het voor aan Puntenslijper!*

PUNTENSlijPER

Beste Puntenslijper,

Bij mij op het bureau ligt al tijden een knoopje. Eigenlijk moet ik dat knoopje gewoon opruimen, maar dat kan niet zomaar, want het hoort natuurlijk in een knopendoosje. Ik heb wel het perfecte doosje, maar daar zitten momenteel gebaksvorkjes in. Die vorkjes moeten dus eerst verhuizen, en wel naar de keukenla. Maar omdat die boordevol zit, moet die eerst opgeruimd, anders verdwalen de vorkjes. Om de keukenla op te ruimen moet ik een plekje bedenken voor de aspirines, vitamine C, pleisters, dat soort dingen. Daarvoor heb ik een speciale medicijnendoos aangeschaft, maar die blijkt te groot voor de kast waar ik 'm in wil hebben. Nu heb ik bij de kringloopwinkel wel een kast naar mijn smaak gezien, maar die past totaal niet bij het vloerkleed. Dus moet ik eerst een nieuw vloerkleed, maar ja, dan moet ik eigenlijk ook een nieuw bankstel. En natuurlijk een ander verfje op de muur anders is het geen mooi geheel. Maar ja. Dussss. Weet je wel. En daarom ligt dat knoopje er nog steeds. En zo gaat het met alles. En daarom krijg ik eigenlijk voortdurend nooit wat van de grond, qua project. Wat kan ik doen?

Maaïke, de impassionist.

Beste Maaïke,

Gooi het knoopje in de prullenbak en begin een carrière in de politiek. Zo fantasierijk een excuus kunnen bedenken en verwoorden om iets niet te hoeven doen, is een zeer waardevol talent in die branche. Ik wens je heel veel succes!

Hartelijke groet,
Puntenslijper

Wat eten we na de VAKANTIE?

Ha, vakantie. Massa's Nederlanders rijden elk jaar weer naar het zuiden, bepakt en bezakt, om daar van een paar vrije weken en het mooie weer te genieten. Als de kofferbak niet vol ligt met aardappelen en blikgroenten, proberen ze misschien eens iets nieuws uit de buitenlandse keuken. Bevalt het, dan wordt het lekkers thuis ook gemaakt. Mijn ervaring is echter dat zo'n gerecht meestal teleurstelt.

In mijn tienerjaren mocht ik een aantal keren mee met mijn moeder naar Griekenland. Het was haar favoriete vakantieland: volop zon, een heldere zee, aardige mensen en heerlijk eten in van die schattige witte dorpjes onder een knalblauwe hemel. We aten ongelooflijk dikke yoghurt waarvan je plakken kon snijden, met tijmhoning erover. Als borrelhapje kwamen er olijven, gefrituurde inktvisringen en wijnbladeren gevuld met gekruide rijst op tafel. 's Avonds kregen we mousaka geserveerd, een machtige ovenschotel met aubergine en gehakt. Of een supervers visje van de barbecue. Maar het allerlekkerste vond ik tzatziki: yoghurt gemengd met geraspte komkommer en knoflook, afgemaakt met olijfolie, peper en een beetje zout. Hele schalen werkte ik weg, op stokbrood of Turks brood gesmeerd. Eenmaal thuis wilde ik het gerecht dolgraag zelf maken en de vakantiesfeer nog een keertje oproepen. Maar helaas. Net zoals de Nederlandse zon niet past bij het heldere wit en blauw van Griekenland, zo past ons klimaat niet bij tzatziki. Wat in de bloedhete namiddag daar heerlijk verfrissend was, bleek bij Hollandse temperaturen te kil. Tot mijn verdriet smaakte de tzatziki me niet meer.

Maar wat dan te doen aan die après-vakantiedip? De beste remedie is niet om dat fijne vakantiegevoel terug te halen door de gerechten uit dat land na te koken. In plaats daarvan neem je een duik in de Nederlandse keuken en kook je het beste troosteten dat er is: kippensoep. Iets wat aantoonbaar kleine ongemakken zoals verkoudheden kan genezen, werkt ook heilzaam op het licht gekwetste gemoed. Eet smakelijk!

Mathilde

KIPPENSOEP (6-8 personen)

Ingrediënten: 4 kippenpoten, 2 liter water, 2 gepelde uien, 1 wortel, 1 gewassen prei, 50 gram vermicelli, handje peterselie en tijm, 2 stukjes foelie, 2 laurierblaadjes, peper en zout

Bereiding: Zet het water op met de kippenpoten, ui, wortel, het donkergroene deel van de prei en kruiden. Laat twee uur zachtjes koken tot de kip gaar is. Zeef de bouillon, zet terug op het vuur. Snij de wortel in stukjes en de lichtgroene prei in ringetjes en voeg samen met de vermicelli aan de bouillon toe. Laat 5-10 minuten koken. Ontvel in de tussentijd de kippenpoten, haal het vlees van de botten en snij het fijn. Voeg het kippenvlees toe aan de soep. Afmaken met zout en peper.

Tip: kippensoep is fantastisch voor het verwerken van allerlei etensrestjes zoals een paar sperziebonen, een stukje broccoli of wat overgebleven rijst. Alleen even meekoken, vlak voor het serveren.

'Ik ben dol op mijn vibrator', vertelde zestigplusser Tina me vanmiddag op de Oudezijds. 'Dan kom ik 's avonds thuis en dan ga ik er echt voor zitten. Héér-lijk.' 'Voor m'n restless legsyndroom dan hè? Verder moet je zo'n ding niet gebruiken hoor, dan is je doos drie maanden van slag.'

Ik probeer zo lang mogelijk geen ruzie te krijgen met de buren. Die wonen nàme-lijk nàast mij.

'Thomas en ik zijn uit elkaar, we zijn nu goede vrienden', zei de klant dapper tegen de kapper die haar pantjes bijwerkte. 'Héle goede vrienden', mompelde ze, en ze keek somber naar beneden.

Wanlijner

Ook al heb je een laag IQ, dan hoef je nog niet dom te doen.

'Nee, we hebben geen chips', aldus de bioscoopjuffrouw van The Movies. 'De overlast van krakende zakjes werd te groot.'

(ON)GEHOORD

'Het is een misverstand dat iets heel lekker zou moeten zijn. Als iets te lekker is ga je er teveel van eten', zegt Maarten 't Hart in vpro's Maartens Moestuin.

En dan, bij het eten van de stoofpeertjes: 'Ja kijk, dat is nou veel te lekker geworden! [smikkel smul smul] Dit smaakt zo goed, dat hoort helemaal niet.'

Reminder:
Een krop sla wegens ruimtegebrek bewaren in een pan is géén goed idee.
(Vooral niet als je hem vervolgens drie weken vergeet).

'Het is eigenlijk geen kabinet', zei de criticus.
'Het is meer een kabi net niet.'

Het stikte op woensdag tussen de middag in de supermarkt van de uitgeputte moeders met jengelende kinderen. Een jochie van een jaar of drie lag dwars in het gangpad woeënd te gillen, terwijl zijn iets oudere broertje hem krijsend en stampvoetend probeerde te overstemmen. 'We zouden een minimum leeftijd van een jaar of tien moeten instellen', zei een vakkenvullende filiaalchef in spe. 'Twaalf!' zei de klant zuchtend. Ze keken mekaar aan en begonnen te grijnzen. Zo'n mooi moment van wederzijds begrip...

